

ceea ce, împreună cu rima îmbrățișată dă o nuanță de naturalețe atit cuvintelor poetului, cit și cuvintelor Florii albastre. În traducere, alternarea terminației feminine cu cea masculină dă o sonoritate declamatorie¹:

Și te-ai dus, dulce minune,
Ș-a murit iubirea noastră, —
Floare-albastră! floare-albastră!...
Totuși este trist în lume!

Ты ушла. И снова ветер,
Только ветер да тоска...
И так грустно мне на свете
Жить без синего цветка!

Cazurile de tratare a procedeelelor artistice în traducere pot fi împărțite în patru grupe: 1) cazurile în care procedeele artistice din original sînt respectate integral; 2) cazurile de respectare parțială a procedeelelor artistice; 3) cazurile de nerespectare a procedeelelor din original; 4) cazurile de introducere de către traducători a unor procedee inexistente în original.

Prima grupă o vom exemplifica prin cîteva cazuri de redare a procedeelelor artistice din original:

Cîntecul lăutarului conține o inversiune redată în limba rusă cu multă măiestrie:

Ca povestea cea sărmană
Care nimeni n-o-a-nțeles
Trec prin vremea tristă, vană,
Cum prin secolii un eres.

Я иду, а них разуверья,
По печальным снам эпох;
Через века иду, как ересь,
Как невинной сказки вздох.

Dintre repetițiile reușit redade vom cita o repetiție antonimică²:

Ce e cugetarea sacră? combinare măiestrită
Unor lucruri n-existente; carte tristă și-nelicită
Ce mai mult o încîntă cel ce vrea a descifra.

Что такое мысли наши? Хитроумное сплетение
Из вещей, что нет на свете, книга горя и смятения.
Кто ее распутать хочет, лишь запутает совсем.

Și una sinonimică:

Fu prăpastie? genune? Fu noian întins de apă?

Что же было? Пропасть? Бездна? Иль пучина мрачных вод?

În poezia *Egiptul* găsim următoarea comparație:

... Colo se ridic trufășe
Și eterne ca și marea piramidele uriașe
Racle ce încep în ele epopeea unui scald.

Traducătorul a amplificat cu două componente comparația, introducînd un epitet nou, *молчаливые* «tăcute»:

... А в немой дали застыли
Пирамиды фараонов, саркофаги древней были,
Величавые, как вечность, молчаливые, как смерть.

Prezintă un interes deosebit procedeul transferului de epitete de la un obiect la altul din aceeași strofă. De exemplu, în basmul popular *Miron și frumoasa fără corp*, ursitoarele

Florii albastre au în plete...

iar în traducere sînt albaștri ochii lor:

Свет разлился яркий, яркий
Из небесно-синих глаз...

De asemenea, în traducere, Luceafărul are frunte de marmură și nu marmoreele brațe:

Над беломраморным челою,
Алмазами сверкая,
Пылает в сумраке ночном
Корона золотая.

Procedeul este folosit cu multă prudență de traducători și contribuie la păstrarea imaginilor de bază ale originalului.

Există cazuri cînd un procedeu artistic este înlocuit printr-altul, fără ca traducerea să aibă de suferit. Iată un caz de înlocuire a unei repetiții realizate prin succesiune de cuvinte din aceeași familie printr-o repetiție sinonimică:

Eu să fiu a ta stăpînă, tu stăpîn vieții mele.

Будешь ты моим владыкой, я — твою госпожою

¹ M. Novikov, *Eminescu în rusește*, «Revista de istorie și teorie literară», an. 13, 1964, nr. 2, p. 402.

² Folosim clasificarea repetiției după Paula Diaconescu, *Repetiția, procedeu artistic în poezia lui M. Eminescu*, «Limba și literatură», vol. III, 1957.